

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

19. prosinca 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Ubrzani postupak – Institucionalno pravo – Građanin Europske unije koji je izabran u Europski parlament u vrijeme dok se nalazi u istražnom zatvoru u okviru kaznenog postupka – Članak 14. UEU-a – Pojam ‚član Europskog parlamenta‘ – Članak 343. UFEU-a – Imuniteti potrebni za obavljanje zadaća Unije – Protokol (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije – Članak 9. – Imuniteti koje uživaju članovi Europskog parlamenta – Imunitet tijekom putovanja – Imuniteti tijekom zasjedanja – Osobno, vremensko i materijalno područje primjene tih različitih imuniteta – Ukidanje imuniteta koje daje Europski parlament – Zahtjev nacionalnog suda za ukidanje imuniteta – Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima – Članak 5. – Mandat – Članak 8. – Izborni postupak – Članak 12. – Provjera ovlasti članova Europskog parlamenta nakon službenog proglašenja izbornih rezultata – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 39. stavak 2. – Izbor članova Europskog parlamenta slobodnim i tajnim glasovanjem na općim neposrednim izborima – Pasivno biračko pravo”

U predmetu C-502/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) uputio odlukom od 1. srpnja 2019., koju je Sud zaprimio istog dana, u kaznenom postupku protiv

Oriola Junquera Viesa,

uz sudjelovanje:

Ministerio Fiscal,

Abogacía del Estado,

Partido político VOX,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, R. Silva de Lapuerta, potpredsjednica, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, L. S. Rossi i I. Jarukaitis, predsjednici vijeća, E. Juhász, J. Malenovský (izvjestitelj), L. Bay Larsen, C. Toader, N. Piçarra, A. Kumin, N. Jääskinen i N. Wahl, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. listopada 2019.,

* Jezik postupka: španjolski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za O. Junquera Viesa, A. Van den Eynde Adroer, *abogado*,
- za Ministerio Fiscal, F. Cadena Serrano, C. Martinez-Pereda, J. Moreno Verdejo i J. Zaragoza Aguado,
- za Partido político VOX, M. Castro Fuertes, *abogada*, uz asistenciju M. Hidalgo López, *procuradora*,
- za španjolsku vladu, S. Centeno Huerta i A. Rubio González, u svojstvu agenata,
- za Europski parlament, C. Burgos, F. Drexler i N. Görlitz, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, F. Erlbacher i I. Martínez del Peral, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. studenoga 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 9. Protokola (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije (SL 2012., C 326, str. 266., u daljnjem tekstu: Protokol o povlasticama i imunitetima Unije).
- 2 Taj je zahtjev podnesen u okviru tužbe koju je Oriol Junqueras Vies podnio, u vezi s kaznenim postupkom koji se odnosi na njega, protiv rješenja Tribunala Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) koji je nakon službenog proglašenja rezultata izbora za Europski parlament održanih 26. svibnja 2019. odbio ukinuti mjeru istražnog zatvora koja se na njega primjenjuje od studenoga 2017. kako bi mu omogućio da ispuni formalnost kojom se u španjolskom pravu uvjetuje stjecanje svojstva člana tog Parlamenta.

Pravni okvir

Pravo Unije

Protokol o povlasticama i imunitetima Unije

- 3 Poglavlje III. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, koje se odnosi na „[č]lanov[e] Europskog parlamenta”, sadržava, među ostalim, članak 9. koji glasi:

„Tijekom zasjedanja Europskog parlamenta njegovi članovi uživaju:

- (a) na državnom području svoje države, imunitet priznat članovima parlamenta te države;
- (b) na državnom području bilo koje druge države članice, imunitet od svake mjere zadržavanja i od sudskih postupaka.

Na isti se način imunitet primjenjuje na članove tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Europskog parlamenta.

Ako je član zatečen u počinjenju kaznenog djela, nije moguće pozivanje na imunitet te u tom slučaju Europski parlament može ostvariti svoje pravo na skidanje imuniteta jednom od svojih članova.”

Izborni akt

- 4 Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, koji je priložen Odluci Vijeća 76/787/EZUČ, EEZ, Euratom od 20. rujna 1976. (SL 1976., L 278, str. 1.), zadnje je izmijenjen Odlukom Vijeća 2002/772/EZ, Euratom od 25. lipnja i 23. rujna 2002. (SL 2002., L 283, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 17., str. 54., u daljnjem tekstu: Izborni akt).
- 5 Člankom 1. stavkom 3. Izbornog akta predviđa se da se izbori članova Europskog parlamenta održavaju neposrednim općim izborima, da su slobodni i tajni.
- 6 Članak 5. tog akta glasi kako slijedi:
- „1. Razdoblje od pet godina na koje se biraju članovi Europskog parlamenta započinje kad i prva sjednica održana nakon svakih izbora.
- [...]
2. Mandat svakog člana Europskog parlamenta započinje i završava istodobno kad i razdoblje iz stavka 1.”
- 7 Člankom 6. stavkom 2. navedenog akta predviđa se:
- „Članovi Europskog parlamenta uživaju povlastice i imunitete koji se na njih primjenjuju na temelju [Protokola o povlasticama i imunitetima Unije].”
- 8 Člankom 8. prvim stavkom istog akta određuje se:
- „Podložno odredbama ovog Akta, izborni postupak u svakoj državi članici uređuje se u skladu s nacionalnim odredbama.”
- 9 U skladu s člankom 11. stavcima 3. i 4. Izbornog akta:
- „3. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka [229. UFEU-a], Europski se parlament bez prethodnog sazivanja sastaje prvog utorka po isteku razdoblja od mjesec dana od kraja izbornog razdoblja.
4. Prethodni Europski parlament prestaje obnašati svoje dužnosti tijekom prvog sastajanja novog Europskog parlamenta.”
- 10 Člankom 12. tog akta predviđa se:
- „Europski parlament provjerava ovlasti članova Europskog parlamenta. U tu svrhu Europski parlament prima na znanje rezultate koje su službeno objavile države članice i odlučuje o svakom sporu koji bi mogao proizaći iz odredaba ovog Akta, osim o sporovima koji proizlaze iz nacionalnih odredaba na koje ovaj Akt upućuje.”

Španjolsko pravo

Španjolski Ustav

11 Članak 71. španjolskog Ustava glasi:

- „1. Zastupnici i senatori uživaju nepovredivost zbog mišljenja izraženih u obavljanju svojih dužnosti.
2. Tijekom trajanja njihova mandata zastupnici i senatori također imaju imunitet i mogu biti uhićeni samo u slučaju kaznenog djela *in flagranti*. Ne može ih se optužiti niti protiv njih može biti pokrenut sudski postupak bez prethodnog odobrenja doma kojem dotične osobe pripadaju.
3. U kaznenim postupcima pokrenutima protiv zastupnika ili senatora, nadležan je kazneni odjel Tribunala Supremo [(Vrhovni sud)].

[...]”

Izborni zakon

12 Članak 224. Ley orgánica 5/1985, de Régimen Electoral General (Organski zakon 5/1985 o općem izbornom sustavu) od 19. lipnja 1985. (BOE br. 147 od 20. lipnja 1985., str. 19110.), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Izborni zakon), glasi:

- „1. Junta Electoral Central [(Središnje izorno povjerenstvo, Španjolska)], najkasnije do dvadesetog dana nakon izbora, utvrđuje broj glasova na nacionalnoj razini, dodjeljuje mandate koji odgovaraju svakom kandidatu i proglašava izabrane kandidate.
2. U roku od pet dana od proglašenja izabrani kandidati moraju prisegnuti ili obećati da će poštovati Ustav pred [Središnjim izbornim povjerenstvom]. Po isteku tog roka Središnje izorno povjerenstvo mandate dodijeljene zastupnicima Europskog parlamenta koji nisu prisegnuli ili obećali da će poštovati Ustav proglašava slobodnima i suspendira sve ovlasti koje im mogu pripasti zbog njihovih dužnosti, sve dok se ta prisega ne položi.

[...]”

Pravilnik Zastupničkog doma

13 Člankom 20. Reglamento del Congreso de los Diputados (Pravilnik Zastupničkog doma) od 10. veljače 1982. (BOE br. 55 od 5. ožujka 1982., str. 5765.) predviđa se:

„1. Zastupnik koji je proglašen izabranim stječe punopravno svojstvo zastupnika istodobnim ispunjenjem sljedećih uvjeta:

- 1) podnošenjem glavnom tajništvu ovlaštenja koje je izdalo tijelo nadležno za izbornu administraciju;
- 2) ispunjenjem izjave o djelatnostima u skladu s [Izbornim zakonom];
- 3) davanjem, na prvoj plenarnoj sjednici kojoj prisustvuje, obećanja ili prisege o poštovanju Ustava.

2. Prava i povlastice stupaju na snagu od samog trenutka kad je zastupnik proglašen izabranim. Međutim, ako nakon održavanja triju plenarnih sjednica zastupnik nije stekao takvo svojstvo u skladu s prethodnim stavkom, ta prava i povlastice ne može ostvarivati sve dok ne stekne to svojstvo.”

Zakonik o kaznenom postupku

- 14 U skladu s člankom 384.*bis* Ley de Enjuiciamiento Criminal (Zakonik o kaznenom postupku), u verziji primjenjivoj na činjenice u glavnom postupku:

„Nakon pravomoćnosti optužnice i određivanja istražnog zatvora za kazneno djelo koje je počinila osoba koja pripada ili je bila povezana s naoružanim skupinama, teroristima ili pobunjenicima, optužena osoba koja obnaša javnu dužnost automatski je suspendirana s dužnosti tijekom trajanja istražnog zatvora.”

- 15 Člankom 503. stavkom 1. tog zakonika predviđa se:

„1. Istražni zatvor može se odrediti samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- 1) da je u kaznenom postupku utvrđeno jedno ili više djela koja odgovaraju kaznenom djelu za koje je predviđena kazna zatvora jednaka ili dulja od dvije godine ili pak kraća kazna oduzimanja slobode ako je okrivljeniku ili optuženiku prethodno izrečena osuđujuća presuda za namjerno počinjeno kazneno djelo koja još uvijek postoji u kaznenoj evidenciji i ne može se poništiti.

[...]

- 2) da u kaznenom postupku postoje dostatni razlozi na temelju kojih se može smatrati da je osoba protiv koje se treba donijeti odluka o istražnom zatvoru odgovorna za kazneno djelo;

- 3) da je jedan od ciljeva određivanja istražnog zatvora sljedeći:

- (a) jamstvo prisutnosti okrivljenika ili optuženika u postupku ako postoje razlozi za sumnju u opasnost od bijega.

[...]”

- 16 Članci 750. do 754. navedenog zakonika glase kako slijedi:

„Članak 750.

Sudac ili sud koji utvrdi da postoje razlozi za pokretanje kaznenog postupka protiv senatora ili zastupnika u Cortes [Senat i Zastupnički dom, Španjolska] to ne čini tijekom zasjedanja [Senata i Zastupničkog doma] dok ne ishodi odgovarajuće odobrenje doma kojem dotična osoba pripada.

Članak 751.

Ako je senator ili zastupnik uhvaćen u kaznenom djelu *in flagranti*, može se uhititi i protiv njega može biti pokrenut kazneni postupak bez odobrenja iz prethodnog članka; međutim, u roku od 24 sata od uhićenja ili pokretanja kaznenog postupka mora se o tome obavijestiti dom kojem dotična osoba pripada.

Nadležni dom također se obavještava o svakom kaznenom postupku koji je u tijeku protiv osobe koja je tijekom kaznenog postupka izabrana za senatora ili zastupnika.

Članak 752.

Ako se kazneni postupak protiv senatora ili zastupnika pokrene tijekom parlamentarnog interregnuma, sudac ili sud pred kojim je postupak pokrenut o tome mora bez odgode obavijestiti dom kojem dotična osoba pripada.

Isto vrijedi i kada se protiv izabranog senatora ili zastupnika kazneni postupak pokrene prije početka zasjedanja [Senata ili Zastupničkog doma].

Članak 753.

U svakom slučaju, tajnik suspendira kazneni postupak od dana obavještanja [Senata i Zastupničkog doma], neovisno o tome je li zasjedanje u tijeku, pri čemu stanje ostaje neizmijenjeno sve dok nadležni dom ne donese odluku.

Članak 754.

Ako [Senat ili Zastupnički dom] odbije zatraženo odobrenje, postupak se obustavlja u odnosu na senatora ili zastupnika; suprotno tomu, kazneni se postupak nastavlja protiv drugih optuženika.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 17 Tužitelj u glavnom postupku O. Junqueras Vies bio je potpredsjednik Gobierno autonómico de Cataluña (Autonomna vlada Katalonije, Španjolska) u trenutku donošenja Ley 19/2017 del Parlamento de Cataluña, reguladora del referéndum de autodeterminación (Zakon 19/2017 Katalonskog parlamenta o referendumu o samoodređenju) od 6. rujna 2017. (DOGC br. 7449A od 6. rujna 2017., str. 1.) i Ley 20/2017 del Parlamento de Cataluña, de transitoriedad jurídica y fundacional de la República (Zakon 20/2017 Katalonskog parlamenta o pravnom i konstituirajućem prijelazu u republiku) od 8. rujna 2017. (DOGC br. 7451A od 8. rujna 2017., str. 1.), kao i u trenutku održavanja referenduma o samoodređenju 1. listopada 2017. koji je predviđen prvim od tih dvaju zakona, čije su odredbe u međuvremenu suspendirane odlukom Tribunala Constitucional (Ustavni sud, Španjolska).
- 18 Nakon donošenja navedenih zakona i održavanja navedenog referenduma, Ministerio fiscal (Državno odvjetništvo, Španjolska), Abogado del Estado (glavni državni odvjetnik, Španjolska) i Partido político VOX (politička stranka VOX) pokrenuli su kazneni postupak protiv nekoliko osoba, među kojima je O. Junqueras Vies, smatrajući da su sudjelovale u postupku odcjepljenja i da su u tom okviru počinile djela koja čine tri kaznena djela, odnosno, kao prvo, djelo „pobune” ili „poticanja na pobunu”, kao drugo, „odbijanja poslušnosti” i, kao treće, „zlouporabe javnih sredstava”.
- 19 O. Junqueras Vies bio je smješten u istražni zatvor tijekom istražne faze u tom kaznenom postupku, u skladu s odlukom donesenom 2. studenoga 2017. na temelju članka 503. Zakonika o kaznenom postupku. Ta je odluka od tada produljivana više puta, tako da se dotična osoba na dan podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku na kojem se temelji ova presuda i dalje nalazila u istražnom zatvoru.
- 20 Nakon što je započela faza suđenja u navedenom kaznenom postupku, O. Junqueras Vies kandidirao se na općim izborima za Congreso de los Diputados (Zastupnički dom, Španjolska) održanima 28. travnja 2019., na kojima je izabran za zastupnika.
- 21 Rješenjem od 14. svibnja 2019. Tribunal Supremo (Vrhovni sud) zaključio je da od Zastupničkog doma nije trebao zahtijevati prethodno odobrenje iz članka 71. stavka 2. španjolskog Ustava jer je O. Junqueras Vies bio izabran za zastupnika nakon što je započela faza suđenja u kaznenom postupku koji je pokrenut, među ostalim, protiv njega. Naime, prema sudskoj praksi tog suda, imunitet koji je predviđen u navedenoj ustavnoj odredbi priznaje se španjolskim zastupnicima i senatorima samo u odnosu na kaznene postupke u kojima na dan kada su izabrani ili stekli svojstvo zastupnika ili senatora još nije započela faza suđenja.

- 22 Tribunal Supremo (Vrhovni sud) istim je rješenjem izdao O. Junquerasu Viesu, koji mu je podnio zahtjev u tom smislu, izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora kako bi mu se omogućilo da pod policijskim nadzorom sudjeluje na prvoj plenarnoj sjednici Zastupničkog doma i kako bi tom prilikom ispunio zahtjeve nužne za početak svojeg mandata, kako su predviđeni u članku 20. Pravilnika Zastupničkog doma.
- 23 Nakon što je ispunio te zahtjeve i započeo svoj mandat te se zatim vratio u zatvor, O. Junqueras Vies bio je suspendiran sa svojih dužnosti odlukom predsjedništva Zastupničkog doma donesenom 24. svibnja 2019., u skladu s člankom 384.*bis* Zakonika o kaznenom postupku.
- 24 Tijekom faze suđenja u kaznenom postupku koji je pokrenut, među ostalim, protiv njega, O. Junqueras Vies također se kandidirao na izborima za Europski parlament održanima 26. svibnja 2019. Na njima je izabran u Europski parlament, kao što to proizlazi iz službenog proglašenja izbornih rezultata koje je Središnje izborno povjerenstvo izdalo u odluci od 13. lipnja 2019. o „Proglašenju zastupnika izabranih u Europski parlament na izborima održanima 26. svibnja 2019.” (BOE br. 142 od 14. lipnja 2019., str. 62477.), u skladu s člankom 224. stavkom 1. Izbornog zakona. Središnje izborno povjerenstvo u toj je odluci također, kao što se to predviđa istom odredbom, izabranim osobama, uključujući O. Junquerasu Viesu, dodijelilo mjesta kojima Kraljevina Španjolska raspolaže u Europskom parlamentu.
- 25 Rješenjem od 14. lipnja 2019. Tribunal Supremo (Vrhovni sud) odbio je zahtjev O. Junquerasa Viesa kojim se nastojalo ishoditi izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora pod policijskim nadzorom kako bi mu se omogućilo da pred Središnjim izbornim povjerenstvom položi prisegu ili dâ obećanje da će poštovati španjolski Ustav, kako se zahtijeva člankom 224. stavkom 2. Izbornog zakona.
- 26 Središnje izborno povjerenstvo donijelo je 20. lipnja 2019. odluku kojom je utvrdilo da O. Junqueras Vies nije položio predmetnu prisegu odnosno dao predmetno obećanje te je, u skladu s člankom 224. stavkom 2. Izbornog zakona, proglasilo slobodnim zastupničko mjesto koje je u Europskom parlamentu dodijeljeno dotičnoj osobi i suspendiralo sve ovlasti koje joj mogu pripasti zbog njezinih dužnosti.
- 27 Predsjednik Europskog parlamenta otvorio je 2. srpnja 2019. prvu sjednicu saziva proizašlog iz izbora za Europski parlament održanih 26. svibnja 2019.
- 28 O. Junqueras Vies podnio je tužbu Tribunalu Supremo (Vrhovni sud) protiv rješenja navedenog u točki 25. ove presude, u okviru koje se pozvao na imunitete predviđene člankom 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije.
- 29 Državno odvjetništvo, glavni državni odvjetnik i politička stranka VOX, koji su pozvani da u tom pogledu podnesu očitovanja, tvrdili su da dotična osoba nije zaštićena predmetnim imunitetima.
- 30 U svojoj odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku Tribunal Supremo (Vrhovni sud) najprije navodi da se Sudu obraća u pogledu pitanja tumačenja prava Unije koja se ne postavljaju u okviru pripreme njegove meritorne presude u kaznenom postupku koji je pokrenut, među ostalim, protiv O. Junquerasa Viesa, nego u okviru tužbe koju je potonja osoba podnijela protiv rješenja navedenog u točki 25. ove presude. Usto, sud koji je uputio zahtjev smatra da postupanje po takvoj tužbi ne utječe na sadržaj te meritorne presude, ne dovodeći u pitanje eventualni učinak, koji kvalificira kao „odrazni ili neizravni”, koji bi na tu presudu mogli imati akti koji se mogu donijeti nakon odobrenja ili odbijanja odobrenja izlaska iz zatvora. Konačno, ističe da je, kao sud koji u skladu s člankom 71. stavkom 3. španjolskog Ustava o tužbi koju je podnio O. Junqueras Vies odlučuje u prvom i zadnjem stupnju, Sudu dužan postaviti pitanja navedena u njegovoj odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku.

- 31 Što se tiče tih pitanja, Tribunal Supremo (Vrhovni sud) navodi, kao prvo, da se rješenjem na koje se odnosi navedena tužba osobi koja je za člana Europskog parlamenta izabrana dok se nalazila u istražnom zatvoru i kad je faza suđenja u kaznenom postupku pokrenutom protiv nje već bila započela odbija izdati izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora kako bi joj se omogućilo da položi prisegu ili dà obećanje da će poštovati španjolski Ustav, kako se to člankom 224. Izbornog zakona zahtijeva od osobe izabrane na takvu dužnost.
- 32 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev opisuje kontekst u kojem je to rješenje doneseno i elemente koji su se uzeli u obzir u okviru tog rješenja, pri čemu najprije ističe da djela koja se stavljaju na teret O. Junquerasu Viesu mogu činiti osobito teška kaznena djela te ih se kao takva može kazniti jer je njihov cilj narušavanje ustavnog poretka.
- 33 Nadalje, taj sud navodi da je smještanje O. Junquerasa Viesa u istražni zatvor određeno zbog opasnosti od bijega dotične osobe.
- 34 Konačno, navedeni sud pojašnjava da je pri donošenju rješenja kojim je O. Junquerasu Viesu odbio izdati izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora ne samo uzeo u obzir elemente navedene u dvjema prethodnim točkama ove presude, s obzirom na članak 503. Zakonika o kaznenom postupku, nego i odvagao različita prava i interese za koje je smatrao da ih u tom okviru treba uzeti u obzir.
- 35 U tom pogledu objašnjava da je u konačnici dao prednost privremenom oduzimanju slobode O. Junquerasu Viesu pred njegovim pravom političkog sudjelovanja u djelovanju Europskog parlamenta, i to kako bi se očuvao cilj kaznenog postupka koji je pokrenut, među ostalim, protiv dotične osobe, koji bi se nepovratno ugrozio da se potonjoj osobi odobrilo napuštanje španjolskog područja. Tribunal Supremo (Vrhovni sud) u tom pogledu smatra da je potrebno razlikovati, s jedne strane, izbor O. Junquerasa Viesa u Zastupnički dom slijedom kojeg mu se bez poteškoća mogao odobriti odlazak u sjedište tog zakonodavnog tijela te nakon toga povratak u zatvor i, s druge strane, njegov izbor u Europski parlament. Naime, sudjelovanje dotične osobe na prvoj sjednici novog saziva te institucije, koje pretpostavlja njegovo napuštanje španjolskog područja, podrazumijevalo bi gubitak nadzora nad mjerom istražnog zatvora koja se na njega odnosi u kontekstu obilježenom postojanjem ograničenja u pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima koja je uspostavljena unutar Europske unije.
- 36 Kao treće, Tribunal Supremo (Vrhovni sud) svoja prva dva prethodna pitanja opravdava potrebom utvrđenja trenutka u kojem se stječe svojstvo člana Europskog parlamenta.
- 37 U tom pogledu napominje da je Sud u presudama od 12. svibnja 1964., *Wagner* (101/63, EU:C:1964:28) i od 10. srpnja 1986., *Wybot* (149/85, EU:C:1986:310), članak 9. prvi stavak Protokola o povlasticama i imunitetima Unije tumačio na način da je smatrao, s jedne strane, da pojam „zasjedanja” koji se u njemu nalazi treba definirati autonomno, a ne upućivanjem na nacionalno pravo država članica, kako bi se zajamčilo da svi članovi Europskog parlamenta ostvaruju pravo na jednako trajanje imuniteta i, s druge strane, da vremensko područje primjene tih imuniteta treba definirati široko, tako da obuhvaćaju cijelo razdoblje tijekom kojeg navedena institucija održava redovna zasjedanja.
- 38 Međutim, sud koji je uputio zahtjev ističe da se ta sudska praksa ne bavi pitanjem primjenjuju li se imuniteti predviđeni člankom 9. prvim i drugim stavkom Protokola o povlasticama i imunitetima Unije tijekom razdoblja koje prethodi prvom zasjedanju koje Europski parlament održava nakon izbora. S obzirom na navedeno, taj sud dodaje da se, uzimajući u obzir tekst tih odredbi, njihov cilj i normativni okvir kojeg su dio, kako ga Sud razmatra u svojim presudama od 7. srpnja 2005., *Le Pen/Parlament* (C-208/03 P, EU:C:2005:429), kao i od 30. travnja 2009., *Italija i Donnici/Parlament* (C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275), može smatrati da se imuniteti predviđeni u navedenim odredbama primjenjuju samo na članove Europskog parlamenta kojima je započeo mandat u okviru te institucije ili barem na osobe koje su nadležna nacionalna tijela uvrstila na popis osoba koje su na temelju nacionalnog prava država članica ispunile potrebne zahtjeve za stjecanje svojstva člana

Europskog parlamenta. Međutim, takvo tumačenje i ono prema kojem se navedeni imuniteti primjenjuju na sve osobe izabrane za članove Europskog parlamenta otvaraju pitanja s obzirom na njihove praktične posljedice.

- 39 Kao četvrto i posljednje, u slučaju da se primjenjuju imuniteti predviđeni člankom 9. prvim i drugim stavkom Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, navedeni se sud u biti pita o njihovim posljedicama u okviru tužbe koju je O. Junqueras Vies podnio protiv rješenja navedenog u točki 25. ove presude. Konkretnije, sud koji je uputio zahtjev svojim trećim prethodnim pitanjem želi znati može li se zaštita koja se pruža navedenim imunitetima odvagovati s drugim pravima i interesima koje treba uzeti u obzir za potrebe postupanja po takvoj tužbi, uzimajući u obzir članak 39. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i odgovarajuće odredbe članka 3. dodatnog Protokola br. 1 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanu u Rimu 4. studenoga 1950., te ako je to tako, kako i tko provodi to odvagivanje.
- 40 U tim je okolnostima Tribunal Supremo (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Primjenjuje li se prije početka ‚zasjedanja‘ članak 9. [Protokola o povlasticama i imunitetima Unije] na osobu optuženu za teška kaznena djela, koja se nalazi u istražnom zatvoru koji je odredio sud zbog ranijih djela koja su prethodila pokretanju izbornog postupka nakon kojeg je [ta] osoba proglašena izabranom u Europski parlament, i kojoj je sudskom odlukom odbijeno odobrenje za izvanredni izlazak iz zatvora, a kojim bi joj se omogućilo ispunjavanje uvjeta predviđenih nacionalnim izbornim zakonodavstvom na koje upućuje članak 8. [Izbornog akta]?
  2. U slučaju potvrdnog odgovora, ako je tijelo određeno nacionalnim izbornim [zakonodavstvom] obavijestilo Europski parlament da izabrana osoba zbog nepoštovanja utvrđenih izbornih uvjeta (nemogućnost koja proizlazi iz ograničenja njezine slobode kretanja zbog njezina istražnog zatvora u okviru postupka zbog teških kaznenih djela) neće steći svojstvo zastupnika sve dok se ti uvjeti ne ispune, ostaje li se pri širokom tumačenju pojma ‚zasjedanje‘, unatoč privremenom prekidu izgleda izabrane osobe da joj započne mandat?
  3. Ako se odgovorom potvrdi široko tumačenje te u slučaju da se izabrana osoba znatno prije pokretanja izbornog postupka nalazi u istražnom zatvoru u okviru postupka zbog teških kaznenih djela, je li pravosudno tijelo koje je odredilo istražni zatvor dužno, s obzirom na izraz ‚tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Europskog parlamenta‘ iz članka 9. [Protokola o povlasticama i imunitetima Unije], beziznimno ukinuti mjeru istražnog zatvora, gotovo automatski, radi omogućavanja ispunjenja formalnosti i odlaska u Europski parlament, ili valja primijeniti kriterij prema kojem se u svakom pojedinačnom slučaju odvaguju, s jedne strane, prava i interesi koji proizlaze iz interesa pravde i pravilnosti postupka i, s druge strane, oni koji se odnose na institut imuniteta, kako u pogledu djelovanja i neovisnosti [Europskog parlamenta] tako i prava izabrane osobe da obavlja javnu dužnost?“
- 41 Sud koji je uputio zahtjev donio je 14. listopada 2019. meritornu presudu u kaznenom postupku koji je pokrenut, među ostalim, protiv O. Junquerasa Viesa (u daljnjem tekstu: presuda od 14. listopada 2019.), kojom je potonjoj osobi izrekao, s jedne strane, kaznu od trinaest godina zatvora i, s druge strane, kaznu od trinaest godina apsolutnog isključenja od obavljanja svih javnih dužnosti, uključujući izbornih, i nemogućnosti stjecanja ili izvršavanja novih javnih dužnosti.
- 42 Dopisom od istog dana sud koji je uputio zahtjev prosljedio je tu presudu Sudu, pri čemu je naveo da njegov zahtjev za prethodnu odluku zadržava svoj interes i korisnost jer odgovori na pitanja navedena u njegovoj odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku mogu proizvesti učinke neovisno o tome je li smještanje O. Junquerasa Viesa u istražni zatvor privremeno ili je dovelo do osuđujuće presude.

Postupak pred Sudom

Ubrzani postupak

- 43 Tribunal Supremo (Vrhovni sud) u svojoj je odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku zatražio da se o zahtjevu za prethodnu odluku o kojemu je odlučeno ovom presudom odluči u ubrzanom postupku na temelju članka 105. Poslovnika Suda. Taj je sud u prilog svojem zahtjevu u biti tvrdio da se njegova prethodna pitanja odnose na svojstvo člana Europskog parlamenta, kao i na sastav te institucije, da odgovori Suda na ta prethodna pitanja neizravno mogu dovesti do suspenzije oduzimanja slobode O. Junquerasu Viesu i da to oduzimanje slobode odgovara onome iz članka 267. četvrtog stavka UFEU-a.
- 44 Člankom 105. stavkom 1. Poslovnika predviđa se da, na zahtjev suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku ili, iznimno, po službenoj dužnosti, predsjednik Suda može, nakon što sasluša suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika, odlučiti da se o tom zahtjevu odluči u ubrzanom postupku kad priroda predmeta zahtijeva postupanje u kratkim rokovima.
- 45 U ovom je slučaju predsjednik Suda 19. srpnja 2019. odlučio, nakon što je saslušao suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika, prihvatiti zahtjev nacionalnog suda iz točke 43. ove presude. Ta je odluka obrazložena činjenicom da se, kao prvo, O. Junqueras Vies nalazio u istražnom zatvoru na dan podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku, tako da je trebalo smatrati da su prethodna pitanja koja je postavio Tribunal Supremo (Vrhovni sud) upućena u okviru spora koji se odnosi na osobu kojoj je oduzeta sloboda u smislu članka 267. četvrtog stavka UFEU-a i da je, kao drugo, cilj tih pitanja dobiti tumačenje odredbe prava Unije koja samom svojom prirodom može utjecati na zadržavanje O. Junquerasa Viesa u istražnom zatvoru u slučaju da se ta odredba primjenjuje na njega (vidjeti u tom smislu rješenje predsjednika Suda od 30. rujna 2011., Achughbabian, C-329/11, neobjavljeno, EU:C:2011:630, t. 9. do 12. i po analogiji presudu od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 29. do 31.).

Zahtjev za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka

- 46 Aktom podnesenim tajništvu Suda 12. studenoga 2019., nakon objave mišljenja nezavisnog odvjetnika, O. Junqueras Vies zatražio je od Suda da odredi ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, pri čemu se pozvao na novu činjenicu koja se odnosila na okolnost da mu je Tribunal Supremo (Vrhovni sud) 30. listopada 2019. dostavio rješenje kojim se prekida izvršenje kazne apsolutnog isključenja od obavljanja svih javnih dužnosti koja mu je bila izrečena presudom od 14. listopada 2019.
- 47 U tom se pogledu člankom 83. Poslovnika predviđa da Sud može u svakom trenutku, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, osobito ako smatra da stvar nije dovoljno razjašnjena, ako stranka iznese, po zatvaranju tog dijela postupka, novu činjenicu koja je takve prirode da ima odlučujući utjecaj na njegovu odluku ili ako je u predmetu potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem se nije raspravljalo među zainteresiranim osobama.
- 48 U ovom slučaju ipak valja utvrditi da je nova činjenica navedena u zahtjevu za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka nastala, kao što to proizlazi iz samog teksta tog zahtjeva, u okviru kaznenog postupka iz točke 30. ove presude, a ne u okviru tužbe podnesene protiv rješenja navedenog u točki 25. te presude, zbog kojeg je Tribunal Supremo (Vrhovni sud) pokrenuo postupak pred Sudom.
- 49 S obzirom na taj element, Sud smatra, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, da navedena nova činjenica nije takve prirode da ima odlučujući utjecaj na njegovu odluku.
- 50 Stoga nije potrebno odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka.

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

- 51 Kad je na raspravi pred Sudom upitano o mogućem utjecaju presude od 14. listopada 2019. na zahtjev za prethodnu odluku i daljnje korake koje Tribunal Supremo (Vrhovni sud) može poduzeti slijedom odgovora Suda na njegova pitanja, državno odvjetništvo odgovorilo je da je na sudu koji je uputio zahtjev da primijeni učinke presude donesene u ovom predmetu i, ako iz te presude proizađe da O. Junqueras Vies uživa imunitet na temelju članka 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, utvrdi učinke povezane s takvim imunitetom u okviru tužbe koju je dotična osoba podnijela protiv rješenja navedenog u točki 25. navedene presude.
- 52 Španjolska vlada u biti je smatrala da, ako bi O. Junqueras Vies uživao imunitet na temelju članka 9. prvog stavka točke (a) Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, taj imunitet ne bi imao nikakav utjecaj.
- 53 Naime, materijalni sadržaj navedenog imuniteta definiran je upućivanjem na nacionalno pravo država članica te je Tribunal Supremo (Vrhovni sud) u svojem rješenju iz točke 21. ove presude podsjetio da se u španjolskom pravu španjolskim zastupnicima i senatorima jamči imunitet samo u odnosu na kaznene postupke u kojima na dan kada su izabrani ili stekli svojstvo zastupnika ili senatora još nije započela faza suđenja. Međutim, u ovom slučaju, u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ističe se da je faza suđenja u kaznenom postupku iz točke 30. ove presude započela prije izbora O. Junquerasa Viesa u Europski parlament. Stoga nijedan imunitet ne onemogućuje zadržavanje dotične osobe u istražnom zatvoru. Štoviše, ta se osoba više ne nalazi u istražnom zatvoru, nego je presudom od 14. listopada 2019. osuđena na kaznu oduzimanja slobode.
- 54 Stoga se čini da španjolska vlada smatra da su prethodna pitanja hipotetska u dijelu u kojem se u biti odnose na postojanje imuniteta i da je ta hipotetska priroda još izraženija nakon objave presude od 14. listopada 2019., tako da je dopuštenost zahtjeva upitna.
- 55 Međutim, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu (presuda od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 26. i navedena sudska praksa).
- 56 Iz navedenog proizlazi da pitanja koja su uputili nacionalni sudovi uživaju pretpostavku relevantnosti i da Sud može odbiti odlučivati o tim pitanjima samo ako je očito da zatraženo tumačenje nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na navedena pitanja (vidjeti u tom smislu presudu od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 27. i navedenu sudsku praksu).
- 57 U ovom slučaju, s jedne strane, iz dopisa Tribunala Supremo (Vrhovni sud) navedenog u točki 42. ove presude nedvojbeno proizlazi da taj sud smatra da je prethodna odluka i dalje nužna kako bi on mogao donijeti svoju presudu o tužbi na kojoj se temelji ovaj predmet i da su njegova pitanja i dalje u cijelosti relevantna.
- 58 S druge strane, iz tog dopisa i podataka iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku sažetih u točkama 30., 31. i 36. do 39. ove presude jasno proizlazi da je tumačenje koje je zatražio Tribunal Supremo (Vrhovni sud) izravno povezano s predmetom spora u glavnom postupku i da problem iz tog spora i iz zahtjeva za prethodnu odluku, kao prvo, nije hipotetski nego stvaran i, kao drugo, ostaje neriješen nakon objave presude od 14. listopada 2019. Naime, sud koji je uputio zahtjev bio je pozvan, na dan kada je pokrenuo postupak pred Sudom, te je i dalje pozvan na dan objave ove presude, neovisno o navedenoj presudi, odlučiti, kao sud koji odlučuje u prvom i zadnjem stupnju, o tužbi koju je O. Junqueras Vies podnio protiv rješenja navedenog u točki 25. ove presude, kojim mu je

taj sud odbio izdati izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora koje bi mu omogućilo da ispuni zahtjev koji se predviđa španjolskim pravom nakon izbora u Europski parlament. Usto, navedeni sud u tu svrhu želi znati uživa li dotična osoba imunitet na temelju članka 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, kao i, u slučaju potvrdnog odgovora, koje učinke valja pridati takvom imunitetu.

- 59 Iz toga slijedi da je zahtjev za prethodnu odluku dopušten i da stoga treba odgovoriti na pitanja suda koji je uputio zahtjev.

O prethodnim pitanjima

- 60 Najprije valja utvrditi da iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, kako je sažeta u točkama 24. i 25. ove presude, proizlazi da je O. Junquerasu Viesu, nakon što ga je nadležno nacionalno tijelo službeno proglasilo izabranim u Europski parlament, Tribunal Supremo (Vrhovni sud) odbio izdati izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora koje bi mu omogućilo da ispuni formalnost kojom se u španjolskom pravu uvjetuje stjecanje svojstva člana Europskog parlamenta i da nakon ispunjenja te formalnosti ode u mjesto sastajanja te institucije kako bi sudjelovao na prvoj sjednici saziva proizašlog iz izborâ za Europski parlament održanih 26. svibnja 2019.
- 61 Tribunal Supremo (Vrhovni sud) u tom kontekstu svojim trima pitanjima, koja treba razmotriti zajedno, u biti pita treba li članak 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije tumačiti na način da valja smatrati da osoba koja je službeno proglašena izabranom u Europski parlament u vrijeme dok se na nju primjenjuje mjera istražnog zatvora u okviru postupka zbog teških kaznenih djela, ali kojoj nije omogućeno da ispuni određene zahtjeve predviđene nacionalnim pravom nakon takvog proglašenja, kao ni da ode u Europski parlament radi sudjelovanja na njegovoj prvoj sjednici, uživa imunitet na temelju tog članka. U slučaju potvrdnog odgovora, sud koji je uputio zahtjev usto pita podrazumijeva li taj imunitet ukidanje mjere istražnog zatvora određene dotičnoj osobi kako bi joj se omogućilo da ode u Europski parlament i ondje ispuni potrebne formalnosti.
- 62 U tom se pogledu prvim i drugim stavkom članka 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije uvode imuniteti u korist „članova Europskog parlamenta”. Međutim, u tom se članku ne definira pojam „član Europskog parlamenta”, koji stoga treba razmotriti s obzirom na njegov kontekst i ciljeve.
- 63 Što se tiče konteksta, valja podsjetiti, kao prvo, da se u skladu s člankom 10. stavkom 1. UEU-a funkcioniranje Unije temelji na načelu predstavničke demokracije, kojim se konkretizira vrijednost demokracije navedena u članku 2. UEU-a (vidjeti u tom smislu današnju presudu, Puppinck i dr./Komisija, C-418/18 P, t. 64.).
- 64 Člankom 14. stavkom 3. UEU-a, kojim se provodi to načelo, predviđa se da se članovi institucije Unije koju čini Europski parlament biraju na razdoblje od pet godina slobodnim i tajnim glasovanjem na općim neposrednim izborima.
- 65 Iz te odredbe proizlazi da se svojstvo člana Europskog parlamenta temelji na činjenici da je taj član izabran slobodnim i tajnim glasovanjem na općim neposrednim izborima, pri čemu je mandat članova te institucije glavno obilježje tog svojstva.
- 66 Kao drugo, što se tiče postupka izbora članova Europskog parlamenta, u članku 223. stavku 1. UFEU-a navodi se da je, s jedne strane, Europski parlament dužan izraditi prijedlog za utvrđivanje odredaba potrebnih za taj izbor općim neposrednim izborima prema jedinstvenom postupku u svim državama članicama ili u skladu s načelima koja su zajednička svim državama članicama i da je, s druge strane, Vijeće Europske unije dužno utvrditi te odredbe.
- 67 Dana 20. rujna 1976. donesen je Izborni akt u kojem se pojašnjavaju zajednička načela primjenjiva na postupak izbora članova Europskog parlamenta općim neposrednim izborima.

- 68 U tom se pogledu člankom 8. prvim stavkom tog akta predviđa da se, podložno drugim odredbama tog akta, „izborni postupak u svakoj državi članici uređuje [...] u skladu s nacionalnim odredbama”. Usto, u članku 12. navedenog akta navodi se, među ostalim, da Europski parlament „provjerava ovlasti članova Europskog parlamenta” i „prima na znanje [izborne] rezultate koje su službeno objavile države članice”.
- 69 Iz tih odredbi, tumačenih zajedno, proizlazi da su u trenutačnom stanju prava Unije države članice u načelu i dalje nadležne za uređenje izbornog postupka, kao i za službeno proglašenje izbornih rezultata nakon tog postupka. Europski parlament pak ne raspolaže nikakvom općom nadležnosti na temelju koje bi mogao dovesti u pitanje pravilnost takvog proglašenja ili nadzirati njegovu usklađenost s pravom Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 30. travnja 2009., Italija i Donnici/Parlament, C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275, t. 55. do 57., 60. i 67.).
- 70 Osim toga, iz istih odredbi proizlazi da Europski parlament, time što „prima na znanje” izborne rezultate koje službeno proglašava države članice, nužno smatra nespornim to da su osobe koje su službeno proglašene izabranima na temelju same te činjenice postale članovi te institucije, zbog čega je na njemu da u odnosu na njih izvrši svoju nadležnost provjerom njihovih ovlasti.
- 71 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 70. svojeg mišljenja, navedene odredbe stoga treba razumjeti na način da do stjecanja svojstva člana Europskog parlamenta za potrebe članka 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije dolazi službenim proglašenjem izbornih rezultata u državama članicama i od trenutka tog proglašenja.
- 72 Nadalje, u Izbornom aktu definiraju se vremenska ograničenja mandata na koji su članovi Europskog parlamenta izabrani, pri čemu se u njegovu članku 5. stavcima 1. i 2. navodi da taj mandat odgovara razdoblju od pet godina koje započinje kad i prva sjednica održana nakon svakih izbora, tako da započinje i završava istodobno kad i to razdoblje od pet godina.
- 73 U tom pogledu iz članka 11. stavaka 3. i 4. Izbornog akta proizlazi da se „novi” Europski parlament bez prethodnog sazivanja sastaje prvog utorka po isteku razdoblja od mjesec dana po završetku izbornog razdoblja i da „prethodni” Europski parlament prestaje obnašati svoje dužnosti tijekom prvog sastajanja tog „novog” Europskog parlamenta. Usto, u skladu s člankom 12. tog akta, „novi” Europski parlament tijekom tog prvog sastajanja provjerava ovlasti svojih članova i odlučuje o svakom sporu koji bi mogao proizaći iz odredaba navedenog akta.
- 74 Iz toga proizlazi da se, za razliku od svojstva člana Europskog parlamenta, koje se, s jedne strane, stječe od trenutka u kojem je osoba službeno proglašena izabranom, kao što je to navedeno u točki 71. ove presude, i kojim se, s druge strane, uspostavlja veza između te osobe i institucije koje je sada dio, mandatom člana Europskog parlamenta uspostavlja veza između navedene osobe i saziva u koji je ta osoba izabrana. Međutim, taj se saziv uspostavlja tek u trenutku otvaranja prve sjednice „novog” Europskog parlamenta održane nakon izbora, koja se po definiciji održava nakon službenog proglašenja izbornih rezultata koje provode države članice.
- 75 Konačno, u članku 6. stavku 2. Izbornog akta pojašnjava se da članovi Europskog parlamenta uživaju imunitete uvedene Protokolom o povlasticama i imunitetima Unije.
- 76 Što se tiče pravnog izvora tih imuniteta, u članku 343. UFEU-a navodi se da Unija na državnom području država članica uživa povlastice i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje njezinih zadaća, prema uvjetima utvrđenima Protokolom o povlasticama i imunitetima Unije. Iako se tim člankom stoga upućuje na utvrđivanje uvjeta u tom protokolu u kojima treba osigurati imunitete, njime se ipak zahtijeva da Unija i osobito članovi njezinih institucija uživaju imunitete potrebne za obavljanje njezinih zadaća. Iz toga slijedi da ti uvjeti, kako su utvrđeni navedenim protokolom i, u dijelu u kojem se njime upućuje na pravo država članica, nacionalnim zakonodavstvima, trebaju zajamčiti da je Europski parlament u potpunosti u mogućnosti obavljati zadaće koje su mu povjerene.

- 77 U tom pogledu, kao što to proizlazi iz teksta članka 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije i naslova njegova poglavlja III., kojeg je taj članak dio, takvi se imuniteti dodjeljuju „članovima Europskog parlamenta” i stoga osobama koje su to svojstvo stekle službenim proglašenjem izbornih rezultata u državama članicama, kao što je navedeno u točki 71. ove presude.
- 78 Što se tiče imuniteta zajamčenih članovima Europskog parlamenta, člankom 9. prvim stavkom tog protokola predviđaju se imuniteti koje ti članovi na jednak način uživaju tijekom cijelog zasjedanja određenog saziva Europskog parlamenta, čak i ako sjednica nije stvarno u tijeku (vidjeti u tom smislu presudu od 10. srpnja 1986., Wybot, 149/85, EU:C:1986:310, t. 12. i 27.).
- 79 Suprotno tomu, članak 9. drugi stavak Protokola o povlasticama i imunitetima Unije ima drukčiji vremenski doseg.
- 80 Naime, u toj se odredbi navodi da se imunitet također primjenjuje na članove Europskog parlamenta tijekom putovanja do mjesta ili iz mjesta njegova sastajanja, a stoga i, među ostalim, tijekom putovanja na prvo sastajanje održano nakon službenog proglašenja izbornih rezultata kako bi novi saziv mogao održati svoju konstituirajuću sjednicu i provjeriti ovlasti svojih članova, kao što je navedeno u točki 73. ove presude. Navedeni članovi stoga predmetni imunitet uživaju prije početka svojeg mandata.
- 81 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da treba smatrati da je osoba koja je službeno proglašena izabranom u Europski parlament, na temelju te činjenice i od tog trenutka stekla svojstvo člana te institucije za potrebe primjene članka 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, kao i da na temelju toga uživa imunitet predviđen drugim stavkom tog članka.
- 82 To je tumačenje potkrijepljeno ciljevima koji se nastoje postići Protokolom o povlasticama i imunitetima Unije, koji se sastoje, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda, od toga da se institucijama Unije osigura potpuna i djelotvorna zaštita od ometanja ili opasnosti od narušavanja njihova dobra funkcioniranja i njihove neovisnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 10. srpnja 1986., Wybot, 149/85, EU:C:1986:310, t. 12. i 22.; rješenje od 13. srpnja 1990., Zwartveld i dr., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, t. 19., kao i presudu od 22. ožujka 2007., Komisija/Belgija, C-437/04, EU:C:2007:178, t. 56.).
- 83 Naime, u slučaju Europskog parlamenta, ti ciljevi ne podrazumijevaju samo to da, u skladu s načelom predstavničke demokracije navedenim u točki 63. ove presude, kao i u članku 14. UEU-a, njegov sastav vjerno i u potpunosti odražava slobodno izražavanje izbora građana Unije na općim neposrednim izborima u pogledu osoba za koje ti građani žele da ih zastupaju tijekom određenog saziva, nego i to da je Europski parlament u okviru izvršavanja svojih aktivnosti zaštićen od ometanja ili opasnosti od narušavanja svojeg dobrog funkcioniranja.
- 84 Na temelju te dvojake osnove cilj je imuniteta predviđenih u korist članova Europskog parlamenta osigurati neovisnost te institucije u obavljanju njezinih zadaća, kao što je to Europski sud za ljudska prava istaknuo u pogledu različitih oblika parlamentarnog imuniteta u demokratskim političkim sustavima (vidjeti u tom smislu ESLJP, 17. svibnja 2016., Karácsony i drugi protiv Mađarske, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, t. 138. i ESLJP, 20. prosinca 2016., Uspaskich protiv Litve, CE:ECHR:2016:1220JUD001473708, t. 98.).
- 85 U skladu s takvim ciljevima i zahtjevom navedenim u točki 76. ove presude, imunitet predviđen člankom 9. drugim stavkom Protokola o povlasticama i imunitetima Unije osigurava zaštitu dobrog funkcioniranja i neovisnosti Europskog parlamenta, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 92. i 94. svojeg mišljenja, pri čemu se svakom njegovu članu nakon službenog proglašenja izbornih rezultata jamči mogućnost da neometano ode na prvu sjednicu novog saziva kako bi poduzeo radnje predviđene člankom 12. Izbornog akta te se novom sazivu omogućuje da se konstituiraju.

- 86 Navedeni imunitet time također pridonosi osiguranju djelotvornosti pasivnog biračkog prava zajamčenog člankom 39. stavkom 2. Povelje o temeljnim pravima, koje u toj Povelji predstavlja izraz načela slobodnog i tajnog glasovanja na općim neposrednim izborima propisanog člankom 14. stavkom 3. UEU-a i člankom 1. stavkom 3. Izbornog akta (vidjeti po analogiji presudu od 6. listopada 2015., Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, t. 44.), čime se osobama koje su izabrane kao članovi Europskog parlamenta omogućuje poduzimanje potrebnih koraka za početak njihova mandata.
- 87 Stoga treba smatrati da osoba kao što je O. Junqueras Vies, koja je službeno proglašena izabranom u Europski parlament u vrijeme dok se na nju primjenjuje mjera istražnog zatvora u okviru postupka zbog teških kaznenih djela, ali kojoj nije omogućeno da ispuni određene zahtjeve predviđene nacionalnim pravom nakon takvog proglašenja, kao ni da ode u Europski parlament radi sudjelovanja na njegovoj prvoj sjednici, uživa imunitet na temelju članka 9. drugog stavka Protokola o povlasticama i imunitetima Unije.
- 88 U tim okolnostima valja ispitati, kao što to traži sud koji je uputio zahtjev, podrazumijeva li taj imunitet ukidanje mjere istražnog zatvora određene takvoj osobi kako bi joj se omogućilo da ode u Europski parlament i ondje ispuni potrebne formalnosti.
- 89 U tom je pogledu, kao što je to navedeno u točki 24. ove presude, O. Junqueras Vies postao član Europskog parlamenta 13. lipnja 2019., odnosno na dan kad su nadležna španjolska tijela službeno proglasila rezultate izbora za Europski parlament održanih 26. svibnja 2019. Dotična osoba na taj se dan nalazila u istražnom zatvoru.
- 90 Međutim, iz razmatranja navedenih u točkama 83. do 86. ove presude proizlazi da se imunitetu koji je predviđen člankom 9. drugim stavkom Protokola o povlasticama i imunitetima Unije protivi, među ostalim, to da sudska mjera kao što je određivanje istražnog zatvora može ugroziti slobodu članova Europskog parlamenta da odu u mjesto u kojem se treba održati prva sjednica novog saziva kako bi ondje ispunili formalnosti koje se zahtijevaju Izbornim aktom.
- 91 U tim okolnostima, ako nadležni nacionalni sud smatra da mjeru istražnog zatvora treba održati na snazi u pogledu osobe koja je stekla svojstvo člana Europskog parlamenta, dužan je, na temelju članka 9. trećeg stavka Protokola o povlasticama i imunitetima Unije, u najkraćem mogućem roku od Europskog parlamenta zatražiti ukidanje imuniteta dodijeljenog drugim stavkom tog članka.
- 92 S obzirom na prethodna razmatranja, sudu koji je uputio zahtjev valja odgovoriti da postojanje imuniteta predviđenog člankom 9. drugim stavkom Protokola o povlasticama i imunitetima Unije podrazumijeva ukidanje mjere istražnog zatvora određene osobi koja uživa taj imunitet kako bi joj se omogućilo da ode u Europski parlament i ondje ispuni potrebne formalnosti. Međutim, ako nadležni nacionalni sud smatra da tu mjeru treba održati na snazi nakon što je dotična osoba stekla svojstvo člana Europskog parlamenta, od Europskog parlamenta mora u najkraćem mogućem roku zatražiti ukidanje navedenog imuniteta, na temelju članka 9. trećeg stavka tog protokola.
- 93 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev dužan je ocijeniti učinke koje valja pridati imunitetima koje O. Junqueras Vies uživa u eventualnim drugim postupcima, kao što su oni navedeni u točki 30. ove presude, poštujući pritom pravo Unije i, osobito, načelo lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. prvog podstavka UEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 21. listopada 2008., Marra, C-200/07 i C-201/07, EU:C:2008:579, t. 41.). U tom je okviru na njemu da uzme u obzir, osobito, elemente navedene u točkama 64., 65., 76. i 82. do 86. ove presude.

- 94 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 9. Protokola o povlasticama i imunitetima Unije treba tumačiti na način da:
- treba smatrati da osoba koja je službeno proglašena izabranom u Europski parlament u vrijeme dok se na nju primjenjuje mjera istražnog zatvora u okviru postupka zbog teških kaznenih djela, ali kojoj nije omogućeno da ispuni određene zahtjeve predviđene nacionalnim pravom nakon takvog proglašenja, kao ni da ode u Europski parlament radi sudjelovanja na njegovoj prvoj sjednici, uživa imunitet na temelju drugog stavka tog članka;
  - taj imunitet podrazumijeva ukidanje mjere istražnog zatvora određene dotičnoj osobi kako bi joj se omogućilo da ode u Europski parlament i ondje ispuni potrebne formalnosti. Međutim, ako nadležni nacionalni sud smatra da tu mjeru treba održati na snazi nakon što je navedena osoba stekla svojstvo člana Europskog parlamenta, od Europskog parlamenta mora u najkraćem mogućem roku zatražiti ukidanje navedenog imuniteta, na temelju članka 9. trećeg stavka tog protokola.

Troškovi

- 95 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 9. Protokola (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije treba tumačiti na način da:

- **treba smatrati da osoba koja je službeno proglašena izabranom u Europski parlament u vrijeme u vrijeme dok se na nju primjenjuje mjera istražnog zatvora u okviru postupka zbog teških kaznenih djela, ali kojoj nije omogućeno da ispuni određene zahtjeve predviđene nacionalnim pravom nakon takvog proglašenja, kao ni da ode u Europski parlament radi sudjelovanja na njegovoj prvoj sjednici, uživa imunitet na temelju drugog stavka tog članka;**
- **taj imunitet podrazumijeva ukidanje mjere istražnog zatvora određene dotičnoj osobi kako bi joj se omogućilo da ode u Europski parlament i ondje ispuni potrebne formalnosti. Međutim, ako nadležni nacionalni sud smatra da tu mjeru treba održati na snazi nakon što je navedena osoba stekla svojstvo člana Europskog parlamenta, od Europskog parlamenta mora u najkraćem mogućem roku zatražiti ukidanje navedenog imuniteta, na temelju članka 9. trećeg stavka tog protokola.**

Potpisi